

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2905/08, בג"ץ 660/08

1. _____ אבו שנאר
2. _____ רזי
3. _____ גוראני
4. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים בבג"ץ 2905/08

נ ג ד

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
 2. אלוף פיקוד דרום
 3. שר הפנים
 4. מדינת ישראל
- על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466289; פקס: 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 2905/08

1. _____ עאמר
2. _____ עאמר
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר
לוטה זלצברגר

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה
זלצברגר

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים בבג"ץ 660/08

נ ג ד

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

2. אלוף פיקוד דרום

3. שר הפנים

4. מתאם הפעולות בשטחים

5. מדינת ישראל

על ידי פרקליטות המדינה

משרד המשפטים ירושלים

ה מ ש י ב י ם ב ב"צ 660/08

טל': 02-6466289; פקס': 02-6467011

הודעה מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת המשנה לנשיאה, כב' השופט א' ריבלין, מיום 16.9.2008, ובהתאם לבקשה להארכת מועד בת יום אחד, אשר הוגשה ביום 1.12.2008, מוגשת בזאת הודעה מטעם המשיבים לשתי העתירות שבכותרת.

כללי

1. ענייני של שתי העתירות שלפנינו, הוא בקשת העותרים כי תתאפשר השתקעותן של העותרות, תושבות רצועת עזה, באיו"ש, וזאת, בשל נישואים (או חתימה על הסכם נישואים) עם בן זוג תושב איו"ש. כבר עתה יובהר, כי הגם שזו בקשתם המהותית של העותרים בשתי העתירות, הסעדים המפורשים המבוקשים בעתירות, אינם מציינים זאת בגלוי כפי שיפורט להלן.

2. עמדת המשיבים היא כי היתר להשתקעות תושב עזה באיו"ש מצוי בתחום סמכותו של המפקד הצבאי באיו"ש, כי נוכח פרוץ האירועים הביטחוניים בספטמבר 2000, הפסיקו המשיבים לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

כפי שיפורט להלן, המשיבים יטענו כי דינן של העתירות להידחות על הסף. לגופם של דברים, יטענו המשיבים כי המדיניות שגובשה מאזנת כראוי בין צרכי הביטחון מחד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים חריגים הומניטאריים מאידך גיסא, וכי זו מדיניות סבירה וראויה. ודאיה שהיא מצויה במתחם הסבירות. על כן, לא קמה כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו, ודינן של העתירות להידחות לגופן.

המבוקשים בעתירות:

2905/

הסעד המבוקש בגיץ 2905/08 הינו כי המשיבים יאפשרו את מעברם של העותרות 1-2 מרצועת עזה לאזו"ש כדי לאפשר השתתפותן בטיקס הכלולות של העותרת 1 עם העותר 3, שהיה אמור להיערך באזור יהודה ושומרון, בתודש אפריל 2008, וזאת על ידי הנפקת היתרי כניסה לישראל.

לחד עם זאת, ועל אף שהעותרים אינם מציינים זאת מפורשות בעתירתם, והסעד המפורש **המבוקש** על ידי העותרים בפתח העתירה, דהיינו היתרי הכניסה לישראל, אינו הסעד הבלעדי – ואף לא העיקרי – שמבוקשים העותרים להשיג, הלכה למעשה. דווקא: הקורא את העתירה בעיון מגלה כי אמנם המשיבים מתבקשים לאפשר **לכלה ולאמה** (העותרות 1-2) לעבור דרך ישראל לשם השתתפות בטיקס, אך רק לכך **אם הכלה והעותרת 2** מתבקשת הסדרת המעבר בהזדה לרצועה עם תוס הטקס. העותרים אינם מבקשים לאפשר חזרתה של הכלה לרצועת עזה עם תוס הטקס.

מכאן, שמאחורי הסעיף המוצהר המתבקש בעתירה – הבקשה להשתתף בטיקס הכלולות – **בסתתרת כוונה מרכזית נוספת של העותרים**, שאינה מצוינת מפורשות בבקשת העותרים לצו על-תנאי כניסותה ברישאה לעתירה: עתירה זו נועדה גם, למעשה, לאפשר לכלה להעתיק – העתקת קבע – את מקום מגוריה מרצועת עזה לאזו"ש.

על כוונה זו ניתן ללמוד גם מטיעוניהם של העותרים בדבר הזכות לחיי משפחה, והזכות לבחירת מקום מגורים, המפורטים בעתירה, וזאת על אף שכאמור, נמנעו העותרים מלבקש בפועל את הסעדים המעשיים הנדרשים לשם מימוש בקשה זו.

המשיבים יבקשו להזיגוש, לענייניו של הסעד המבוקש בעתירה, כי לפנים **משורת הדין**, הסכימו להסדרת מעברם של העותרות 1-2 דרך ישראל לצורך השתתפותן בטיקס הכלולות, אך זאת תוך התחייבות מצדן, כולל מאדה של העותרת 1, לשוב לרצועה עם תוס הטקס, בכפוף להפקדת ערובה בסך 20,000 ש"ח לשם הבטחת חזרתן של העותרות 1-2 לרצועה.

בהתאם לעמדת גורמי הבטחון, הסכמה זו כפופה להתיווצבותה של העותרת 1 לתחקור אצל גורמי הבטחון, ולתוצאותיו.

660/08

בכניסו של העתירה בגיץ 660/08 היא בקשת השתתפות כי תועדכן כתובתה הרשומה של העותרת 1 (להלן: "העותרת בגיץ 660/08") ולכתובתה הנוכחית והאמיתית שהיא כיום, לטענת העותרים, נפגת טול כרם שבגדה המערבית, שם היא מתגוררת עם בן זוגה, הוא העותר 2.

עוד מעלים העותרים טענות באשר לסמכותם של המשיבים למנוע את "עדכון המען הרשום" וטוענים כי סמכות זו הועברה לצד הפלסטיני במסגרת הסכמי הביניים.

8. כבר עתה יובהר, כי טענת העותרים כי כל שמבוקש על ידם הוא בקשה לעדכון כתובת בלבד, היא טענה מיתממת, שכן בקשת העותרת בבג"ץ 660/08, בדומה לבקשת העותרת בבג"ץ 2905/08, איננה רק בגדר בקשה לשינוי רישום המען, כמוצג על ידי העותרים, כי אם בקשה להעתיק את מקום מגוריה ומרכז חייה מעזה לאיו"ש ולהשתקע באיו"ש, ועל כן הסוגיה שבפנינו חורגת מסוגיית ניהול המרשם גרידא.

9. עוד יובהר, כי לעתירה זו קדמה עתירה קודמת אשר הוגשה על ידי העותרת בבג"ץ 660/08 ובני משפחתה, היא עתירה בבג"ץ 2680/07 (להלן: "העתירה הראשונה"), אשר הוגשה ביום 22.3.2007. באותה עתירה, בקשו העותרת בבג"ץ 660/08 ובני משפחתה מבית המשפט הנכבד כי יורה למשיבים להנפיק לעותרים היתרי כניסה לישראל לצורך מעברם מרצועת עזה לאיו"ש "כדי לאפשר השתתפותם בטקס החתונה של העותרת 1, שאמור להיערך בטול כרם שבגדה המערבית, ביום 5.4.07".

העתירה הראשונה התבססה, על הבקשה להתיר לעותרת בבג"ץ 660/08 ולבני משפחתה להשתתף בטקס החתונה. גם באותו עניין, לא ציינו העותרים במפורש בעתירתם הראשונה, כי הסעד המהותי המבוקש הוא השתקעותה של העותרת בבג"ץ 660/08 באיו"ש. אלא שעיון בעתירה הראשונה העלה כי המשיבים ביקשו לאפשר לארבעת בני המשפחה לעבור דרך ישראל לשם השתתפותם בטקס הכלולות, אולם חזרתה של העותרת בבג"ץ 660/08 לרצועת עזה בתום הטקס, לא התבקשה.

מכאן, כי אף העתירה הראשונה, נועדה למעשה, לאפשר לעותרת בבג"ץ 660/08 להעתיק – העתקת קבע – את מקום מגוריה מרצועת עזה לאיו"ש.

העובדות הציבוריות לענין:

10. שתי העתירות עוסקות בבקשות של בני זוג, האחד תושב איו"ש והשני תושב עזה, אשר נישאו לאחרונה או אשר נחתם ביניהם לאחרונה הסכם נישואים, והם מבקשים להתגורר יחדיו באיו"ש, ולצורך כך, לקבל הן היתר מעבר והן היתר השתקעות באיו"ש.

11. כאמור לעיל, ביום 22.3.2007 הוגשה העתירה הראשונה. בתגובתם המקדמית לעתירה הראשונה הבהירו המשיבים כי אין להם התנגדות להסדרת מעברם של העותרים דרך ישראל לצורך השתתפותם בטקס הכלולות, אך זאת תוך התחייבות מצדם, כולל מצדה של העותרת בבג"ץ 660/08, לשוב לרצועת עזה עם תום הטקס.

עוד הבהירו המשיבים כי העותרים, המודעים היטב לעמדת המשיבים באשר להשתקעות תושבי עזה באיו"ש ניסו, בכל הכבוד, באמצעות עטיפת העתירה באצטלה של בקשה לעבור לאיו"ש לשם השתתפות בטקס כלולות, ובאמצעות סד הזמנים הקצר הנגזר מקצומו של הטקס ביום 5.4.07, "לעקוף" התמודדות חזיתית עם עמדת המשיבים בכל הנוגע לסוגיה הנוגעת לשינוי מען (העתקת מושב) מעזה לאיו"ש, וזאת מבלי להציג בפני המשיבים ובפני בית המשפט הנכבד את כוונתם זו במפורש.

העתק התגובה המקדמית של המשיבים בעתירה הראשונה מצורך ומסומן מש/1.

12. ביום 28.3.2007 התקיים דיון בפני בית המשפט הנכבד בעתירה הראשונה. בעקבות הדיון נקבע בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 1.4.2007, בין השאר, כדלקמן:

"הצדדים קיבלו את הצעת בית המשפט לפיה העותרים 1-4 יצאו לתחנותיה של העותרת 1 בטול כרם בגדה המערבית. העותרים 2-4 ישובו לרצועת עזה בתוך שבועיים מיום החתונה. **העותרת תוכל לשהות בגדה המערבית חודשיים ימים לאחר החתונה ובינתיים תפנה בבקשה להעתקת מקום מגורים על פי הנוהל**" (ההדגשה הוספה).

העתק החלטת בית המשפט הנכבד מיום 1.4.2007 מצורך ומסומן מש/2.

13. ביום 15.5.07 הודיעה ב"כ העותרים לפרקליטות במכתב, כי ביום 21.4.07 פנתה העותרת בבג"ץ 660/08 למשרד הפנים הפלסטיני בטול כרם, "והגישה הודעה על שינוי מענה מבית חוריה מבני סוהילה שברצועת עזה אל בית בעלה בטול כרם שבגדה המערבית... ההודעה על שינוי מענה של מרשתי הועברה ע"י הצד הפלסטיני לצד הישראלי ביום 22.4.07".

צילום המכתב מיום 15.5.07, כולל הנספח לו, מצורך ומסומן מש/3.

14. ביום 31.5.07 הגישו המשיבים הודעה משלימה מטעמם לעתירה הראשונה, בה הבהירו, בין היתר, כי מבירור שנערך אל מול הפקיד הרלוונטי ברשות הפלסטינית עלה, כי **ההודעה שהועברה לצד הישראלי, אינה מהווה למעשה בקשה רשמית להשתקעות באיו"ש אלא דרישת תהרה בלבד, מה גם שלא היתה מנומקת ולא צוינו בה נסיבות חריגות כלשהן אשר יצריכו חריגה מדיניות המשיבים, כפי שתפורט להלן.** על כן הבהירו המשיבים כי נכון למועד הגשת הודעתם המשלימה, לא הועברה לצד הישראלי בקשה מנומקת כדבעי להעתקת מקום מגורים "בהתאם לנוהל" כפי שנדרש.

העתק ההודעה המשלימה (על נספחיה) מיום 31.5.2007 מצורך ומסומן מש/4.

ס' 28.11.2007 (לאחר שאף העותרים הגישו הודעת משלימה מטעמם), הגישו העותרים **זוהר מוסכמת** לביטול מועד הדין הנוסף שנקבע בעתירה הראשונה ולאחיקת העתירה, **זחר שהגיעו** למסקנה כי העתירה הראשונה מיצתה את עצמה ההיתרה. המשיבים **סכימו** למחיקת העתירה מבלי להסכים לתוכן בקשת העותרים, והודיעו כי לא ירחיקו **זת העותרת** בבג"ץ 660/08, עד להגשת עתירה מתוקנת מטעמה, ובלבד שתוגש בתוך 45 **זם (הבקשה** צורפה כנספח ע/15 לעתירה בבג"ץ 660/08.

ביום 3.12.2007 נמחקת העתירה הראשונה בהחלטתו של רשם בית המשפט הנכבד **(ההחלטה** צורפה כנספח ע/16 לעתירה בבג"ץ 660/08.

ביום 21.1.2008 הוגשה העתירה הנוכחית בבג"ץ 660/08. בעתירה זו טוענים העותרים **כאמור**, כי כל שמבקש על זים הוא כי תעודכן כתובתה הרשומה של העותרת בבג"ץ **660/08** "בהתאם לתרבותה הנכונה והאמיתית" (סעיף א' לנבוא לעתירה). מוסיפים **העותרים** וטוענים כי:

"עניינה של העתירה אינו בחוקיות ישיבתה של העותרת בנפת טול כרם – מעון זה אין העותרים זקוקים לסעד מהמשיב" (עמוד 2 לעתירה).

כפי שירבה להלן, אף הצגת דברים זו אינה מדויקת בלשון המעטה, מה גם שהיה ידוע **וברור** לעותרים, לנוכח עמדת המשיבים שהובהרה במסגרת העתירה הראשונה, כי **השאלה**, האם העותרת זקוקה להסכמת המשיב על מנת "לשבת בנפת טול כרם" באופן **חוקי**, היא לב ליבה של המחלוקת בין הצדדים. למרות זאת, חזרו העותרים גם הפעם **להציב** את העתירה כעתירה לסעד טכני לבאורה - שינוי הכתובת הרשומה במרשם, חלף **הצגת הדברים** כמווייתם, דמיינו - כי הסעד המבוקש בעתירה הוא להתיך לעותרת בבג"ץ **660/08** להעתיק את מגוריה ומרכז חייה מרצועת עזה לאוי"ש.

יצוין, כי בהודש אפריל 2008 הוגשה עתירה בבג"ץ 3592/08 **תמידאת ואח' 1' ממקד** **כותרת הצבא בגדה המערבית ואח' (להלן - עניין תמידאת)**, הדומה עד מאוד בעובדותיה **לעתירה** הראשונה של העותרת בבג"ץ 660/08. **אף בעניין תמידאת**, הסעד שנתבקש על ידי העותרים היה לאפשר את מעברה זרך ישראל **לאירוש**, של אישה ושני הוריה, כדי שישתתפו בטקס החלולות של הכלה וכן לאפשר את **מעברם** חזרה של שני החורים, אך לא את מעברה חזרה של הכלה.

גם ברבובתם לעתירה בעניין **תמידאת**, ציינו המשיבים כי למעשה, הסעד המבוקש בעתירה **הינו** למעשה השתקעותה של האישה באוי"ש, ולא קבלת היתרי מעבר בלבד, וכי בהצגת **הדברים** על ידי העותרים נקשה למחן היתרי כניסה בלבד, יש משום מוסר ניקיון כפיים. **עוד ציינו** המשיבים כי לא התקבלה אצלם בקשה להשתקעות מטעם הגורמים המתאימים **ברשות** הפלסטינית בעניינה של העותרת, ועל כן ליקח העתירה באי מיצוי הליכים.

לגופם של דברים ציינו המשיבים, כי החל מפרוץ האירועים בשנת 2000 הפסיקה ישראל לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיז"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיז"ש, למטע במקרים חריגים והומניטאריים.

עם זאת, ולפנים משורת הדין, הסכימו המשיבים לאפשר את מעברם של העותרים דרך ישראל לצורך השתתפותם בטקס הכללות, תוך התחייבות מצדם, כולל מצדה של הכלה, לשוב לרצועה עם תום הטקס, בכפוף להפקדת ערובה בסך 20,000 ש"ח לשם הבטחת חזרתם של העותרים לרצועה.

21. ביום 11.6.2008 התקיים דיון בבית המשפט הנכבד בעניין המידאת. באותו מועד החליט בית המשפט הנכבד כדלקמן:

"השאלה העקרונית שמעלה העותרת תלויה ועומדת בפני בית משפט זה בעתירה בבג"ץ 660/08, לפיכך החלטנו כי העתירה הנוכחית תצורף לדיון בעתירה בבג"ץ 660/08. רשמנו לפנינו את הודעת המדינה כי תאפשר לעותרת ולהוריה המניסה לישראל לצורך טקס הנישואין באזור אם תתחייב לחזור לעזה תוך זמן קצר מהטקס ויתן ערובות לכך, וזאת עד שתזקבל התכרעה הסופית בשאלה העקרונית. העותרים יפנו בהקדם לרשות הפלשתינית בבקשה לאפשר שינוי מעמדה של העותרת מעזה לאיז"ש.

לקראת מועד הדיון בשאלה העקרונית יגישו המשיבים תשובה המפרטת את הנוהל ביתם לבני זוג כאשר מדובר במי שחי בעזה ומבקש להתאחד עם בן זוגו באיז"ש ואת הנימוקים למדיניות שתגבש בנוהליי. (ההדגשה הוספה).

העתק החלטת בית המשפט מיום 11.6.2008 מצורף ומסומן מ/ש/5.

22. ביום 24.6.2008 ניתנה החלטת כב' השופט י' דנציגר, לאחד אף את בג"ץ 2387/08 עם בג"ץ 660/08 ובג"ץ 3592/08 ויצוין כי במסגרת בג"ץ 2387/08 כבר הוגשה תגובה מטעם המשיבים לעתירה).

בתאריך 2.7.08 ביקשו המשיבים לאחד אף את הדיון בבג"ץ 2905/08 עם הדיון בתיקים האמורים, ולהגיש את תגובתם לעתירה עובר למועד הדיון. בתאריך 3.7.08 ניתנה החלטת כבד' הנשיאה בייניש, בעקבות בקשת המשיבים, לאחד אף את הדיון בבג"ץ 2905/08 יחד עם התיקים האמורים.

23. בתאריך 4.10.08, הוגשה בקשה מטעם העותרים בעניין **חמידאת** למחוק את עתירתם. בבקשת המחיקה ציינו העותרים, כי הכלה עברה לאיו"ש בנסיבות שאינן קשורות לעתירה וכי כעת היא מתגוררת בחברון עם בן זוגה.

העתק בקשת העותרים למחיקת העתירה בענין חמידאת מצורף ומסומן מ/ש/6.

24. בתגובתם לבקשת המחיקה, עמדו המשיבים על כך שלכלה ניתן היתר חד יומי ליום 18.8.08, לכניסה לשם קבלת טיפול בבית חולים בישראל. המשיבים הבהירו כי **הכניסה הותרה אך לישראל, ליום אחד בלבד, שלאחריו היה עליה לשוב לרצועת עזה, ובי לכלה לא ניתן מעולם היתר כניסה לאיו"ש.**

המשיבים הדגישו, כי העותרת ניצלה את היתר הכניסה לישראל שניתן לה מטעמים הומניטריים רפואיים, לשם כניסה **שלא כדין לאיו"ש** (וכפי שמשמע מן הבקשה למחיקת העתירה, אף לשם המשך שהייה ממושכת שם, שלא כדין).

בנסיבות אלה, הבהירו המשיבים כי **שהייתה של העותרת בעניין חמידאת באיו"ש הינה שהייה בלתי חוקית**, וכי בכוונתם לפעול להדחתה של העותרת מאיו"ש, כמקובל ביחס לכל אדם אחר השוהה באזור שלא כדין, בין אם תימחק עתירתה ובין אם לאו.

25. המשיבים עמדו על כך שהתנהלותה של העותרת באותו עניין לוקה בחוסר ניקיון כפיים חמור, וכי היא עומדת אף בניגוד גמור להחלטת בית המשפט מיום 11.6.08 בעניינה.

העתק תגובת המשיבים לבקשה למחיקת עתירה בענין חמידאת מצורף ומסומן מ/ש/7.

26. ביום 22.10.2008 החליט בית המשפט הנכבד למחוק את העתירה בענין חמידאת.

העתק מפסק הדין המחוק את העתירה בענין חמידאת מצורף ומסומן מ/ש/8.

27. כעת, לאחר שהעתירה בענין **חמידאת** נמחקה, ומאחר שכבר הוגשה תגובה מטעם המשיבים לבג"ץ 2387/08, מוגשת תגובת העותרים לעתירות שבכותרת.

עמדת המשיבים:

28. ראשית יטענו המשיבים כי העתירות נגועות בחוסר ניקיון כפיים ובאי מיצוי הליכים, ועל כן, זיינו להידחות על הסף.

שנית יטענו המשיבים כי זינון של העותרות להידחות אף לגופן, וזאת לנוכח הסמכות הנתונה למפקד הצבאי באזור איז"ש לאשר בקשות להשתקעות באיז"ש, ולנוכח מדיניות המשיבים לעת הזו, שלא לאשר מעבר או העתקת מקום מגורים של פלסטינים מעזה לאיז"ש, למעט במקרים הומניטאריים חריגים (אליהם נתייחס להלן), ואשר עניינם של העותרים אינו נכלל בגדרם). המשיבים יטענו כי מדיניות זו מאזנת כראוי בין צרכי הביטחון מחד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים חריגים הומניטאריים, מאידך גיסא, והיא מדיניות סבירה וראויה, אשר וודאי שמצויה במתחם הסבירות. על כן לא קמה כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו.

להלן יפרטו המשיבים את עמדתם.

דחיית העתירה עקב אי-ניקיון במיים ואי-מיצוי הליכים מצד העותרים:

29. כמפורט לעיל, הסעד המקורי אשר נתבקש על ידי העותרת 1 בבג"ץ 2905/08, כמו גם בעתירה הראשונה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08 (להלן: "העותרות"), היה "רק" כי ינתן להן היתר לצורך מעבר לאיז"ש דרך ישראל. אלא, שלמעשה, הסעד המבוקש על ידי העותרות הוא השתקעות באיז"ש.

30. נבחר, כי המשיבים כמונן אינם כופרים בזכותם של העותרים לבקש מהמשיבים, ובמידת הצורך גם מבית המשפט הנכבד, לאפשר לעותרות להעתיק את מקום מושבן הקבוע מרצועת עזה לאיז"ש.

אכן, קיימת מחלוקת משפטית בין המשיבים לבין העותרים בשאלת המסגרת המשפטית החלה על העתקת מקום מושב מעזה לאיז"ש, כפי שיפורט להלן. עם זאת, כל שמצופה מהעותרים הוא, כי יאמרו במפורש כי למעשה סעד מרכזי ביותר אותו הם מבקשים להשיג באמצעות העתירה הוא התרת שהייתן הקבועה של העותרות באיז"ש.

העותרים לא עשו זאת, והסעד אשר התבקש התייחס למעבר לצורך השתתפות בטקס, ותו לא. כך מנוסחת בקשת העותרים למתן צו על-תנאי בבג"ץ 2905/08 ובעתירה הראשונה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08.

כאמור לעיל, אף בעתירה הנוכחית שהוגשה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08, לא ביקשו העותרים את הסעד האמיתי המבוקש על ידם – השתקעות וקביעת מרכזייה של העותרת באיז"ש, אלא ביקשו לכאורה סעד טכני של שינוי כתובתה הרשומה במרשם האוכלוסין.

בנסיבות אלה, העתירות לוקות בחוסר תום לב ודינן להידחות על-הסף. ככל שהעותרים מעוניינים בכך שהמשיבים יאפשרו לעותרות, תושבות עזה, לעבור להתגורר דרך קבע באיו"ש, זואילו וציינו זאת. כל עוד לא עשו זאת העותרים לוקות עתירותיהם בחוסר ניקיון כמיים, ודק בשל כך דינן להדחות.

31. לאמור נוסף כי במקרים הומניטאריים חריגים (אלהים נתייחס להלן), יאפשרו המשיבים את העתקת מקום מגוריו של תושב פלסטיני מעזה לאיו"ש, חרף עצמתה העקרונית של מדינת ישראל בסוגיה זו, כפי שתובא להלן.

על מנת שהמפקד הצבאי יבחן בקשה כאמור להענק מקום מגורים, בקשה כזו צריכה להיות מועברת אליו דרך **מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים בנשות הפלסטיניות**, לאחר שנתקבלה במשרד הפלסטיני בקשה בעניינו של המבקש להשתקע (בין אם הוא המבקש, ובין אם בן משפחה מבקש זאת עבורו).

דא עקא, מטעם המפקד הצבאי נמסר כי עד היום לא הועברה מהצד הפלסטיני כל בקשה מטעם העותרים להעתיק מקום מגורים – אף לא מטעמים מיוחדים.

כפי שהובהר בהודעה המשלימה מטעם המשיבים העתירה הראשונה בעניינה של העותרת בבגיץ 660/08, אף פנייתה למשרד הפנים הפלסטיני, על מנת שישנה את כתובתה הרשומה, והודעת העדכון שהועברה למשיבים מטעם הצד הפלסטיני, אינה עולה כדי הגשת בקשה מנומקת להשתקעות באיו"ש אשר יש בה התייחסות לנסיבות חריגות **כלשהן אשר יצדיקו חריגה ממדיניות המשיבים**. משכך לוקות העתירות באי-מיצוי הליכים בכל חנוגה לכוונתן של העותרות - כוונה שכאמור לא מובעת באופן מפורש בעתירות - להעתיק מגוריהן לאיו"ש.

32. בהקשר זה, לא למותר ציין, כי בהחלטה מיום 11.6.08 של ההרכב אשר דן בבגיץ 3592/08 אותו הזכרנו לעיל, אשר נסיבותיו דומות ביותר לנסיבות עתירה זו ואשר הדין בעתירה שלפנינו אוחד לפני מספר חודשים עם הדין בו (ואשר ביתניים נמחק על ידי העותרים), ציין בית המשפט הנכבד **מפורשות בהחלטתו** כי על העותרים לבנות בהקדם **לרשות הפלסטינית** בבקשה "לשינוי מעמדה של העותרת מעזה לאיו"ש".

33. בנסיבות אלה, משלא נעשתה בעניינן של העותרות פנייה לצד הישראלי, **מטעם הגורמים המוסמכים לכך בצד הפלסטיני, הרי שהעתירה לוקה באי מיצוי הליכים.**

למעשה, בעלי דברם של העותרים כלל אינם המשיבים, כי אם הרשות הפלסטינית, ורק בשל כך דינה של העתירה להדחות על הסף.

לעניין זה ראו, בשינויים המחויבים, פסק דינו של בית המשפט הנכבד בג"ץ 4332/04 **עודה נאנסי נ' מפקד כוחות צה"ל** (טרם פורסם), מיום 20.5.04, שם נדחתה על הסף עתירה שעסקה בסוגיה של מתן רישיונות ביקור באי"ש. בית המשפט קבע שם, כדלקמן:

"מתגובת המדינה לעתירה עולה כי העותר 3 נכנס לאזור ביום 23.3.00 על סמך רישיון ביקור לשלושה חודשים, ומאז פקע הרישיון שוהה הוא באזור ללא רישיון כלשהו. עוד עולה מתגובת המדינה כי במשרדי התיאום והקישור הישראליים לא התקבלה כל בקשה לאיחוד משפחות בעניינו של העותר עד לחודש ספטמבר 2000, המועד בו הפסיקה מדינת ישראל לקבל בקשות לאיחוד משפחות בתחומי האזור, כפי שהוסדר עד אז בהסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית.

לאחר שעיינו בעתירה ובתגובת המדינה לה, **שוכנענו כי דין העתירה להידחות על הסף מחמת העדר עילה חוקית להתערבות בית משפט זה בהחלטת המשיב**. סעיף 28(11) לתוספת הראשונה לנספח האזרחי להסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית (כתבי אמנה 1071, כרך 33, בעמ' 215) קובע כי הסמכות ושיקול הדעת ביחס להעברת בקשות לאיחוד משפחות בתחומי האזור לידי הצד הישראלי נתונים לרשות הפלסטינית, והיא המחליטה אם להעניק היתר לישיבת קבע, בכפוף לאישורה של מדינת ישראל. לאור המצב המדיני-בטחוני השורר באזורנו מאז ספטמבר 2000, הושבתה פעילות מנגנון זה שהיה קבוע בסעיף ואין מועברות על-ידי הרשות, בקשות לאיחוד משפחות בשטחי האזור. מכל מקום, גם אם הוגשה בקשה כאמור לרשות הפלסטינית עובר לספטמבר 2000, כפי שטוענים העותרים, **הרי שבקשה כזו לא נמסרה לאישור השלטונות בישראל, ממילא לא יכול היה המשיב לטפל בעניינם של העותרים ולכן לא הונח יסוד להתערבותנו בהחלטה לגרש את העותר 3 מהארץ**". (ההדגשות הוספו).

עוד ראו, בשינויים המחויבים: בג"ץ 7607/05, ג'מאל מוסטפא יוסף עבדאללה (חוסין) נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2005(4), 2859, בג"ץ 8881/06 נאגח נ' המנהל האזרחי ביהודה ושומרון, תק-על 2007(1), 4077.

סמכותו של המפקד הצבאי באזור לאשר או לדחות בקשות להעתקת מקום מגורים מעזה

לאיו"ש:

34. עם כניסת צה"ל לאזור יהודה והשומרון ולאזור חבל עזה, בשנת 1967, הוכרזו שטחים אלה כשטחים סגורים, אשר הכניסה אליהם והיציאה מהם טעונות היתר מאת מפקד כוחות צה"ל באזור, וזאת על פי צו בדבר סגירת האזור (אזור חבל עזה) (מס' 144), התשכ"ח - 1968, וצו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (מס' 34), תשכ"ז - 1967.
35. לאחר הכרזת שטחי עזה ואיו"ש כשטחים סגורים ניתן לתושבי עזה, שהחזיקו היתר ליציאה מאזור חבל עזה, היתר כניסה כללי לאיו"ש, וזאת מכוח היתר כניסה כללי (תושבי אזורים מוחזקים) (מס' 5) (יהודה והשומרון), תשלי"ב - 1972. במקביל הוצא היתר יציאה כללי מאזור חבל עזה המתיר לתושבי אזור חבל עזה לצאת את אזור חבל עזה בכפוף לתנאים מסוימים (היתר יציאה כללי (רצועת עזה) (מס' 2), תשלי"ב - 1972).
36. היתר כניסה כללי זה הותלה בהוראה בדבר התלית היתר כניסה כללי (תושבי אזורים מוחזקים) (מס' 5) (הוראת שעה) (יהודה והשומרון), התשמ"ח - 1988. הוראה מתלה זו, האוסרת על תושבי עזה להיכנס לאיו"ש ולשהות שם ללא היתר אישי ממפקד צבאי או מטעמו, עומדת בתוקף עד היום.
37. מן האמור לעיל עולה כי בהתאם לתחיקת הביטחון השוררת, אזור יהודה והשומרון הינו שטח סגור אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו אסורות אלא בהיתר פרטי של מפקד כוחות צה"ל באזור או מי שהוסמך על ידו.
38. בכל הנוגע לרצועת עזה, הרי שכידוע, במהלך החודשים אוגוסט-ספטמבר 2005 יישמה מדינת ישראל את התוכנית להתנתקות מאזור חבל עזה. עם השלמת התכנית ולאחר יציאת אחרון חיילי צה"ל את הרצועה, ביום 12.9.05, הוצא מנשר של מפקד כוחות צה"ל באזור המודיע על סיומו של הממשל הצבאי באזור.
39. קביעת אזור יהודה והשומרון (ובעבר גם אזור חבל עזה) כשטח סגור וממילא גם השיקולים בדבר התרת כניסה, שהייה ויציאה מן האזור, יסודם, בין היתר, בשיקולי בטחון, דהיינו חשש לקיום סיכון בטחוני העלול להיגרם כתוצאה ממתן אפשרות של כניסה חופשית לאזור ויציאה חופשית ממנו, העלולים להיות מנוצלים לקיום קשרים עם ארגונים עוינים למטרות שונות (אימונים צבאיים, גיוס, העברת מידע, פקודות, משימות, אמל"ח וכיו"ב) ולביצוע פעילות טרור.

40. במסגרת הפעלת שיקול הדעת של המפקד הצבאי בכל הנוגע להתרת כניסה לאזור, שהייה בו ויציאה ממנו, הוא מצווה לשקול את מידת הסיכון הביטחוני הכרוך בהיענות לבקשה, כולה או מקצתה, וזאת על מנת למנוע מן המבקשים ניצול לרעה של חופש התנועה מתאזור אל מחוץ לו ובחזרה. כך מצווה הוא לשקול את אינטרס העל החיוני של שמירת ביטחון האזור מחד גיסא, ורצונו של תושב האזור לצאת את האזור לצורך זה או אחר, מאידך גיסא.

העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש:

41. כמפורט לעיל, שטח איו"ש הוכרז שטח צבאי סגור. לפיכך, כל מי שאינו תושב קבוע באיו"ש נדרש לקבל היתר לכניסה ושהייה באזור. בהתאם לכך, אף העתקת מקום המגורים באופן קבוע מעזה לאיו"ש מחייבת קבלת אישור מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, על-פי בקשה לשינוי מען שמעבירה הרשות הפלסטינית בשם התושב.

42. אשר על כן, מי שהותרה כניסתם לאיו"ש וביקשו להעתיק את מקום מגוריהם באופן קבוע לתחומי איו"ש נדרשו לקבל את אישור המשיבים לכך, ורק לאחר שניתן אישור זה, התגבשה, למעשה, העתקת מקום המגורים, והשהייה הקבועה באיו"ש הפכה לחוקית.

43. תוקפו של היתר מעבר שניתן למי שאינם תושבי איו"ש ואשר המפקד הצבאי החליט לאשר את **ביקורם באיו"ש לצורך מטרה זו או אחרת**, פג בתום תוקף ההיתר, או כאשר מומשה המטרה שלשמה ניתן ההיתר וכן כאשר הוטל סגר. במועד זה נדרש התושב שהחזיק בהיתר לשוב לאזור שממנו הגיע ושהותו באיו"ש לא הותרה עוד. **ביטול היתר המעבר לא חל כמובן על מי שהמפקד הצבאי אישר את העתקת מקום מגוריו לאיו"ש, שכן אז הפך הוא לתושב קבוע באיו"ש והדבר נרשם אף במרשם האוכלוסין של האזור.**

44. הסכם הביניים בין ישראל לבין אש"ף לא שינה מצב עניינים זה.

ביום 28.9.95 נחתם בווינגטון הסכם הביניים הישראלי - פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (להלן - הסכם הביניים) בין מדינת ישראל לבין אש"ף. הסכם הביניים קובע, בין השאר, תוראות בדבר העברת סמכויות מסוימות כמפורט שם מן המפקד הצבאי אל הרשות הפלסטינית.

שיקולי הביטחון תופסים מקום נכבד בכל ההסכמים המדיניים עם הרשות הפלסטינית ושזורים כחוט השני בנוסחי ההסכמים האמורים. ההסכמים כולם כפופים לעקרון לפיו **יש למדינת ישראל אחריות ביטחונית כוללת למעטפת של האזור ולמעברים**. למדינת ישראל מסורה האחריות להגנה מפני איומי חוץ וכן האחריות הכוללת לביטחונם של הישראלים ולביטחון אותם האזורים שנותרו נתונים בתפיסה לחמתית.

הנה כי כן, גם על פי הסכם הביניים וגם על פי הוראות הדין התקף באזור (תחיקת הביטחון) נותרה בידי מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, הסמכות למנוע כניסה ויציאה של תושבים לאזור ומתאזור, מטעמי ביטחון, ולא חל שינוי בעצם קיומה של הסמכות האמורה.

הסכם הביניים עוגן בתחיקת האזור במנשר בדבר ישום הסכם הביניים (יהודה ושומרון) (מס' 7), התשנ"ו - 1995.

45

סעיף 6 למנשר קובע, כי מפקד כוחות צה"ל באזור יוסיף להיות בעל כוחות ותחומי אחריות, בין היתר, בתחומי האחריות שלא הועברו למועצה. עוד קובע סעיף 6 למנשר כי קביעת מפקד כוחות צה"ל כי כוחות ותחומי אחריות מוסיפים להיות בידי תהיה מכרעת לעניין זה.

העתק מנשר מס' 7 מצורף ומסומן מ/ש/9.

יצוין, כי במהלך השנים דן בית משפט נכבד זה בעתירות רבות שעניינן בסמכות המפקד הצבאי למנוע כניסה ויציאה מתחומי האזור. בפסיקה זו אישר בית המשפט הנוכח, פעם אחר פעם, את תוקפה המשפטי של תחיקת הביטחון, ובתוך כך נתן דעתו למסגרת שיקול הדעת ותוכן שיקולי הבטחון ששוקלים המפקדים הצבאיים באזור בעת החלטתם על תנועת תושבים אל מחוץ לאזור או לתוכו.

ר' לדוגמא בג"צ 2293/01 חה"כ מוחמד ברקה נ' שר הביטחון, פ"ד (נז) 2, 509, עמ' 515-516, כדלקמן:

"בצו בדבר סגירת האזור (אזור חבל עזה) (מס' 144), התשכ"ח-1968, שהוצא על ידי מפקד כוחות צה"ל באזור, נקבע כי לשם "קיום הממשל התקין והביטחון באזור", "האזור כולו יהיה שטח סגור" (סעיף 1 לצו). כן נקבע, כי: "לא ייכנס אדם לאזור ולא יצא ממנו, אלא ברישיון ממנו או ממני שיוסמך לכך בכתב על ידי, או בהתאם להוראותיו של היתר כללי שיוצא על ידי... אכן, אין חולק בעתירה שבפנינו אודות סמכותו של מפקד האזור להוציא צוים מעין אלה או למנוע כניסה ויציאה מתחומי השטח הסגור." (ההדגשה הרספה).

47. כן ר' בג"צ 709/88 ראפת צובחי מוחמד טייב נ' ראש המנהל האזרחי, תק-על (3) 88, 138, עמ' 139, כדלקמן:

"כבר נאמר על כך בבית משפט זה (בג"ץ 66/80, לא פורסם): "לא ראינו מקום להתערבותו של בית משפט זה בשיקול דעתו של מפקד האזור. כאשר בוחנת רשות מנהלית בשטח המינהל הצבאי בקשה ליציאה מן האזור או לכניסה לתוכו, רשאית היא לשוות לנגד עיניה את הסיכונים הביטחוניים הכרוכים בהיענות לבקשה. לצורך כך די בחשד סביר כדי לשמש בסיס לסירוב להענקת רישיון ואין זה תנאי מוקדם להפעלת הסמכות כי יהיה בפני הרשות, אותה שעה, חומר ראיות אשר יכול היה לבסס הרשעה בדיון בבית משפט. המשיב מופקד על שלומו ובטחונו של האזור וספק בעניין כשרותו ואמינותו של העותר בכל הנוגע לקשריו עם מחבלים יכול להטות את כפות המאזניים לרעתו כאשר מדובר על היתר לתנועה חופשית אל מקומות היכולים לשמש למפגש עם שליחים של ארגוני הטרור. אין לכן לומר כלל ועיקר כי השיקולים שהובאו בחשבון במקרה דנן אינם בגדר שיקולים ענייניים, או כי דרושה הייתה מידת הוכחה רבה יותר לצורך הכרעה מנהלית מן הסוג שנדון כאן". (ההדגשה הוספה).

48. נוכח האמור לעיל, המשיבים מופקדים על שמירת הביטחון באזור ובכל המעבדים (חיצוניים ופנימיים) וחללו נותרו בהתאם להסכם באתריות ביטחוניות ישראליות, הכוללת את הסמכות למנוע את הכניסה לאזור יהודה והשומרון של מי שאינו תושב אזור זה.

49. הסכם הביניים אינו מתייחס באופן ישיר לשאלת המעבר בין האזורים לצורך השתקעות ישנה התייחסות לצד הטכני של המעבר בין עזה לאיו"ש, קרי - סוגיית המעבר הבטוח). פרשנות המפקד הצבאי את ההסכם הייתה והינה כי הסמכות לאשר השתקעות קבע באיו"ש נתונה בידיו, כפי שהיה טרם כניסת הסכם הביניים לתוקף. פרשנות זו הוצגה לצד הפלסטיני מיד עם יישום ההסכם וכך פעלו הצדדים באופן שוטף עד ספטמבר 2000. בכל אותן שנים נהגה ישראל לאשר, בהתאם לבקשות שהועברו מטעם הרשות הפלסטינית, ובהעדר מגינה ביטחוניית, העתקת מקום מגורים והשתקעות באיו"ש.

בספטמבר 2000, נוכח פרוץ האיירועים הביטחוניים, הפסיקה ישראל לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

50. אשר על כן, דרישת המשיבים כי העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש דרך קבע, תיעשה רק באישורם איננה דרישה חדשה. כן נהגו המשיבים מזה שנים, לפני כינון הסכם הביניים, ואף לאחר כינונו של הסכם זה, בתיאום עם הרשות הפלסטינית.

51. נוכח האמור לעיל, אין כל פגם בעמדת המשיבים שלפיה נדרש אישורם להעתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש, וכי בלא אישור זה ההשתקעות באיו"ש הינה שלא כדין.

המשיבים מוסמכים לאשר או לסרב לאשר העתקת מקום מגורים, וסמכות זו אף הופעלה במשך השנים שקדמו להסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית ובמשך השנים שמאז כינונו של הסכם הביניים בתיאום עם הצד הפלסטיני, כמפורט לעיל.

52. בשולי הדברים נזכיר, כי עמדתם של העותרים גורסת כי איו"ש ורצועת עזה הן יחידה טריטוריאלית אחת, ולפיכך יש להתייחס לשני האזורים כאל שטח אחד. על כן, לשיטתם של העותרים, תושב עזה כלל אינו נדרש להיתר לשם מעבר לאיו"ש או השתקעות שם. לטיעונים אלו לא היה מקום אף לפני יישומה של תכנית ההתנתקות, **אולם עתה, משקשתנה המצב המשפטי (כמו גם המצב המדיני-בטחוני) ברצועת עזה בצורה מהותית, ברי כי טיעונים אלה של העותרים ודאי אינם תקפים עוד.**

53. כיום, לאחר יציאת כוחות צה"ל מרצועת עזה, אין ישראל שולטת עוד בגבול בין רצועת עזה למצרים, ולפיכך אין היא שולטת עוד למעשה על כניסה של אנשים וכן על מעבר אמצעים וטובין כאלה ואחרים לעזה. קבלת טענה לפיה אין ישראל רשאית למנוע מעבר תושבי עזה לאיו"ש והשתקעותם שם כרוכה בסיכונים מרחיקי לכת, במישור הביטחוני והמדיני כאחד.

54. יצויין, כי בית המשפט הנכבד אישר לא אחת עמדת המשיבים המונעת מעברם של תושבי עזה לאיו"ש. כך למשל ר' בעניין זה בגי"ץ 7960/04 מחמד מוסא אלאזי ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל - חבל עזה, תק-על 32004(3), 3384, שם דחה בית המשפט הנכבד עתירתם של תושבי עזה שביקשו כי יותר מעברם לאיו"ש לשם לימודיהם, וקבע, כדלקמן:

"עשרת העותרים הם צעירים תושבי עזה המבקשים ללמוד את מקצוע הריפוי בעיסוק. בהיעדר מסגרת מתאימה ללימוד המקצוע האמור באזורם נרשמו העותרים לחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בית-לחם. האוניברסיטה קיבלה אותם, אך המשיב - שאליו פנו העותרים בבקשה להתיר את יציאתם מאזור חבל עזה לאזור יהודה והשומרון - דחה את בקשתם. כנגד החלטה זו מופנית העתירה.

את החלטתו, שלא להיענות לבקשת העותרים, סמך המשיב על הערכת גורמי הביטחון כי ביציאתם מאזורם - ובעיקר בכוננתם לשהות לצורך לימודיהם בבית-לחם - גלומים סיכונים לביטחון המדינה ולביטחון האזורים. בתגובה בכתב מטעמו הבהיר המשיב, כי עמדתו אינה מבוססת על אבחון פרטני המתייחס לכל אחד ואחד מן העותרים באופן אישי, אלא על הערכת גורמי הביטחון כי

די ב"פרופיל הסיכון" שאליו משתייכים העותרים כדי להקים יסוד לחשש כי ארגוני הטרור הפועלים באזור חבל עזה ינצלו את יציאתם לבית-לחם לביצוע פיגועים בשטחי ישראל ובאזור יהודה והשומרון...

הגענו לכלל מסקנה כי בנסיבות הקשות השוררות לעת הזאת אין להתערב בהחלטת המשיב. הננו נכונים להניח כי לפחות חלק מן העותרים ביקשו לצאת לבית-לחם במטרה ללמוד שם, ולא לשום מטרה אחרת. עם זאת שוכנענו כי בהתרת יציאתם מאזור חבל עזה כרוך סיכון מהותי לביטחון הציבור בישראל ובאזורים. למען השלמות נציין, כי בתשובה לשאלתנו הבהיר בא-כוח המדינה כי בכפוף לבדיקה פרטנית וקביעת התנאים לכך, אין למשיב התנגדות עקרונית ליציאת העותרים, או מי מהם שיחיה מעוניין בכך, ללימודים אקדמיים בתוך-לארץ, לרבות ירדן או מצרים. ככל שמי מהעותרים מעוניין באפשרות זו, בידו לשוב ולפנות למשיב בבקשה מתאימה. כן יש לקוות, שעם שינוי העתים יהיה בידי אלה מן העותרים, שמטרתם היחידה היא אכן ללמוד את מקצוע הריפוי בעיסוק, לחדש את בקשתם גם לעניין תוכניות הלימוד באוניברסיטת בית-לחם. העתירה נדחת. (ההדגשות הוספו).

55. באתו המקרה אישר בית המשפט הנכבד את עמדת המשיבים אף שבידי המשיבים לא היה מידע מודיעיני פרטני המתייחס לכל אחד ואחד מהמבקשים לעבור לאוי"ש.

56. המשיבים סבורים, כי למפקד הצבאי של אזור יהודה והשומרון נתון שיקול דעת רחב בהחלטה על מתן כניסה לאלו שאינם תושבי אזור יהודה והשומרון הרשומים לשטח האזור. הדברים נכונים מכוח קל וחומר, כאשר מדובר בבקשה להשתקעות באוי"ש.

שינוי מעו למול השתקעות:

57. בעתירה בבג"ץ 660/08 טוענים העותרים כי כל המבקש על ידם למעשה, הוא לאפשר לעותרת בבג"ץ 660/08 "לעדכן את כתובתה הרשומה בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני, שבידי ישראל, בהתאם לכתובתה הנוכח והאמיתית" (סעיף א' למבוא לעתירה).

58. העותרים מפנים בטיעוניהם להוראות סעיף 28 לנספח האזרחי של הסכם הביניים, לפיו הועברה סמכות ניהול מרשם האוכלוסין הפלסטיני למועצה הפלסטינית, אשר מחוייבת לעדכן את הצד הישראלי על שינויים במרשמה.

59. המשיבים יטענו כי טענה זו הינה טענה מיתממת, שכן בקשת העותרת בבג"ץ 660/08, כמו גם בקשת העותרת בעתירות הנוספות בעניין זה, איננה רק בגדר בקשה לשינוי **רישום המעון**, כמצוץ על ידי העותרים, כי אם הלכה למעשה, בקשה להעתיק את מקום מגוריה ומרכזה חייה מעזה לאיו"ש ולהשתקע באיו"ש, תוך מתן נפקות משפטית לכך. על כן הסוגיה שבפנינו חורגת מסוגיית ניהול המרשם גרידא.

סוגייה זו, אינה מוסדרת בסעיף 28 להסכם הביניים אשר אינו מתייחס באופן ישיר לשאלת המעבר בין האזורים לצורך השתקעות (ההסכם כולל אך התייחסות לצד הטכני של המעבר בין עזה לאיו"ש, דהיינו - סוגיית המעבר הבטוח). כך למשל, ההוראה אליה מפנים העותרים בסעיף 18 לעתירה בבג"ץ 660/08, מתייחסת לניהול המרשם, ותו לא.

60. נמצאנו למדים אם כן, כי הסוגיה המהותית העומדת לפתחו של בית משפט נכבד זה במסגרת עתירות אלה, היא סוגיית ההשתקעות באיו"ש.

61. כפי שצויין לעיל, פרשנות מדינת ישראל את ההסכם הייתה ועודנה כי הסמכות לאשר כניסה ושהייה באיו"ש, וודאי שהסמכות לאשר השתקעות קבע באיו"ש נתונה בידי המפקד הצבאי, כפי שהיה טרם כניסת הסכם הביניים לתוקף.

כאמור לעיל, כך הובהר גם לצד הפלסטיני מיד עם תחילת יישום הסכם הביניים, וכך נהגו הצדדים בפועל, הן עד פרוץ האירועים האלימים בשנת 2000, עת אושרו בקשות להעתקת מקום מגורים בדבר שבשגרה (בכפוף להיעדר מניעה ביטחונית קונקרטי), והן מאז פרוץ האירועים, עת הוחלט לצמצם את מדיניות מתן האישורים למקרים חריגים הומניטאריים בלבד, כפי שיפורט להלן.

62. בניסבות אלה, נקל להבין מדוע טענתה של העותרת בבג"ץ 660/08, לפיה די בכך שעדכנה את כתובתה אצל רשויות מרשם האוכלוסין ברשות הפלסטינית, אשר "יידעו" את הצד הישראלי על שינוי הרישום כאמור, על מנת להפוך אותה לתושבת איו"ש כדין, נטולת כל בסיס.

העותרת (660/08) מעולם לא קיבלה ממפקד כוחות צה"ל באיו"ש או מי מטעמו, אשר הם הגורמים היחידים המוסמכים לעניין זה, בהתאם לתחיקת הבטחון התקפה, כל היתר להשתקעות באזור.

בהיעדר היתר כאמור, העותרת אינה רשאית להעתיק את מגוריה ומרכזה חייה מרצועת עזה לאיו"ש, ואין בהודעה טכנית מטעם הרשות הפלסטינית על שינוי רישום הכתובת, כדי להעלות או להוריד לעניין זה.

לא למותר לציין בהקשר זה, כי בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד בעניינה של העותרת בבג"ץ 2680/07, הוסכם כי העותרת תעבור מרצועת עזה לאיו"ש לתקופה של חודשיים, במהלכה תפנה לרשות הפלסטינית בבקשה להעתיק את מקום מגורים, על פי הנהל. (החלטה מיום 1.4.2007, אשר צורפה כנספח מש/2 לעיל).

הנה כי כן, אף לפי החלטה זו, אשר ניתנה בהתאם להסכמת הצדדים בעתירה בבג"ץ 2680/08, היה על העותרת לפנות בבקשה להעתקת מקום מגורים ולא להסתפק בהעברת הודעה על שינוי המען הרשום, וזאת, על פי הנוהל, דהיינו - העברת בקשה מנומקת להעתקת מקום מגורים אל **דרג בכיר במשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית**, אשר יעביר אותה, מטעם הרשות הפלסטינית, **לאישורו** של הצד הישראלי (כמוסבר לעיל).

העותרת לא עשתה כן, וחלף זאת, מנסה היא להשיג באמצעות שינוי רישום הכתובת, סעד מהותי של **השתקעות** באזור.

מדיניות המשיבים:

63. מדיניותו של מפקד האזור בעת הנוכחית, הינה ליתן היתרים להשתקעות באיו"ש בצמצום, ובכל מקרה, אך ורק בהתאם לפניה מסודרת מטעם הרשות הפלסטינית, בדרגיה הבכירים.

64. כפי שצויין לעיל, בספטמבר 2000, נוכח פרוץ האירועים הביטחוניים, הפסיקה ישראל לאשר העתקת מקום מגורים של פלסטינים מעזה לאיו"ש, **למעט במקרים חריגים והומניטאריים**.

מדיניות זו מבוססת על נימוקים מדיניים וביטחוניים כאחד.

65. כך, עמדת המשיבים היתה כבר מאז ספטמבר 2000, כי במעבר של אוכלוסיה מרצועת עזה לאיו"ש טמון סיכון ביטחוני לאזור ולמדינת ישראל.

לטעמם של המשיבים, אין כל הצדקה לכך שמדינת ישראל תיטול על עצמה סיכונים מסוג זה. הדברים במיוחד נכונים, נוכח המצב הביטחוני-מדיני השורר **לעת הזו בפרט**.

66. כידוע, מאז ספטמבר 2000, מתנהל נגד מדינת ישראל, אזרחיה ותושביה עימות מזוין. במסגרת העימות מבוצעים על ידי הצד הפלסטיני על מנגנוניו וארגוניו השונים פיגועים נגד החיים, הגוף והרכוש של אזרחים ותושבים ישראלים חפים מפשע, ובהם זקנים וילדים, גברים ונשים.

67. נוכח היותה של רצועת עזה שטח נפרד, המתוחם על ידי גדר ונוכח מאמצי גורמי הביטחון, מתקשים ארגוני הטרור לשלח מפגעים מתוך הרצועה לעבר ישראל, לשם ביצוע פיגועים ופעולות נוספות שיש בהם לסכן את ביטחון מדינת ישראל ותושביה.

יחד עם זאת, בשטח הרצועה קיימת תשתית טרור ענפה, אשר משקיעה מאמץ רב במציאת דרכים שונות ומשונות, להוצאת תשתית טרור אנושית מהאזור, האת לשם ביצוע פעולות אשר יש בהן לסכן את ביטחון המדינה ותושביה – אם בפעילויות מודיעין והכנה ואם בפעילויות טרור של עצמן.

בין היתר, עושים ארגוני הטרור מאמץ לפגוע במדינת ישראל באמצעות ירי טילים תלולי מסלול, הפירת מנהרות וכניסה לישראל דרך ארצות אחרות (למשל: יציאת גורמי טרור מרצועת עזה למצרים ומשם לישראל).

68. הדברים האמורים לעיל היו נכונים במידה רבה אף טרם ביטול הממשל הצבאי ויציאת צה"ל מרצועת עזה, אך בודאי נכונים הם ביתר שאת לאחר יציאת כוחות צה"ל מהרצועה. האימום האמורים הגיעו לשיאם לאחר השתלטותו האלימה של ארגון החמא"ס על הרצועה בחדש יוני 2007.

69. ההערכה העדכנית של גורמי הביטחון הינה כי לאור היותה של רצועת עזה אזור הנתון תחת שליטת ארגון החמאס, הפכה היא למוקד ידע בתחום הטרור, כמו גם מוקד לאגירת כמויות גדולות ביותר של אמצעי לחימה מתקדמים ופיתוח יכולות צבאיות חדשניות.

לארגוני הטרור ברצועת עזה מוטיבציה גבוהה להעתיק את הלחימה נגד ישראל לאיז"ש, ובכלל זה, בדרך של העברת ידע, יכולות צבאיות ומומחי חבלה מרצועת עזה לאיז"ש לצורך קידום ושדרוג פעילות זו.

על מנת לקדם מטרות אלה, קיימות תופעה שכיחה של גיוס תושבי רצועת עזה השוהים באיז"ש ותושבי רצועת עזה המתכוונים להגיע אליה, להם נגישות ליעדים אורחיים וצבאיים בישראל ובאיז"ש, נגישות אשר מטבע הדברים לא היתה להם ברצועת עזה, לשם פעילות צבאית ובכלל זה פיגועי התאבדות, חטיפה ועוד.

70. אינם תמור נוסף הינו הסיכון להחדרת מומחי חבלה בעלי ידע בהבנת מטענים קטלניים וייצור נשק תלול מסלול.

71. עוד יצויין כי היו בשנים האחרונות מקרים בהם נעשה שימוש בתושבי עזה הנכנסים לאיז"ש על רקע בקשות הומניטאריות, למטרות עיונות (לעניין זה, ראו למשל דברים שנאמרו בבג"ץ 5429/07 רופאים לזכויות אדם נ' שר הבטחון, תק-על 2007(2) 5055 (2007)).

72. נוכח כל האמור לעיל, הערכת גורמי הביטחון היא, כי התרת מעבר חופשי בין עזה לאיז"ש בלא שידרש כל אישור מטעם המפקד הצבאי לכך וכן התרת העתקת מקום מגורים מעזה לאיז"ש בלא צורך בקבלת אישור המפקד הצבאי, עלולה להיות מנוצלת על ידי תשתית הטרור הענפה ברצועת עזה כאמצעי למימוש רצונם העז של ארגוני הטרור לביצוע פעולות שיש בהן לסכן את ביטחון המדינה - רצון אותו הם מתקשים לממש בתנאים הקיימים, מתוך רצועת עזה עצמה, כיום.

73. על כן, עמדתם המקצועית הברורה והחד משמעית של גורמי הבטחון הינה כי מטעמי בטחון התלטיים, אין לאפשר השתקעות של תושבי רצועת עזה באיו"ש, למעט חריגים מצומצמים ביותר.

ככל שיהיה בכך צורך, יבקשו המשיבים להציג את המידע החסוי הרלוונטי העומד בבסיס עמדה זו בפני בית המשפט הנכבד, במעמד צד אחד ובדלתיים סגורות.

החריגים ההומניטאריים:

74. כאמור לעיל, מדיניות המשיבים הינה, כי אין מקום, לעת הזו לאשר העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

להלן נפרט את עמדתם של המשיבים באשר למהותם של המקרים החריגים, אשר בהם יאפשרו לתושבי רצועת עזה להשתקע באיו"ש, בכפוף כמובן, להעדר מניעה ביטחונית קונקרטיית באותם מקרים.

75. כאמור, השיקול המנחה את המשיבים בבואם לקבוע חריגים למדיניות הכללית, שהתקבלה על רקע העימות המזוין, וכוונות ארגוני הטרור במסגרתו, כפי שפורט לעיל, הינו השיקול ההומניטארי.

76. בהתאם לאמור, בדיון שנערך בראשות סגן שר הבטחון במהלך חודש נובמבר 2008, הנחה סגן שר הבטחון כי גורמי תיאום הפעולה בשטחים, יפעלו בתיאום עם גורמי שירות הבטחון הכללי הרלוונטיים, לשם בחינת מקרים מתאימים שעשויים להחשב כמקרים הומניטאריים חריגים כאמור. בגדר מקרים אלו יכללו אך ורק מקרים של בני משפחה בקרבה ראשונה של תושבי איו"ש אשר בעניינם קיימות נסיבות הומניטאריות אובייקטיביות, בשלן אינם יכולים עוד להמשיך להתגורר ברצועה, והמענה לצרכיהם ההומניטאריים מצוי אך ורק באיו"ש.

כך למשל, במקרה של ילד צעיר אשר התגורר עם אחד מהוריו ברצועת עזה, התייתם מהורה זה ונותר ללא משפחה, למעט ההורה השני המתגורר באיו"ש.

משניתנה הנחייה זו על ידי הדרג המדיני, החלו המשיבים לפעול לשם גיבוש קריטריונים מפורטים לגבי המקרים העשויים להכלל בגדר האמור לעיל. כן עתיד הנוהל להתייחס לאופן בחינת הבקשות לאחר קבלתן מן הצד הפלסטיני, והליך הטיפול בבקשה, לרבות סוג האישור, תוקפו ועוד.

77. יצויין כי, הנחיית הדרג המדיני הייתה, כי אין לראות בעצם קיומם של נישואין בין בני זוג שאחד מהם תושב איו"ש והשני תושב רצועת עזה, כנסיבות הומניטאריות חריגות כאמור, שכן בפני בני הזוג פתוחה האפשרות להתגורר יחדיו ברצועת עזה. במובן זה מימוש הזוגיות וחיי המשפחה אפשרי בשני האזורים בה במידה.

78. מכל מקום, העותרים בעתירות שלפנינו אינם נכללים במקרים החריגים כאמור לעיל, ויכולים לממש את האינטרס לחיי משפחה, המוזכר בעתירותיהם, על ידי מגורים משותפים ברצועת עזה.

לפיכך, עמדת המשיבים היא, כי עניינם של העותרים אינו עולה כדי מקרה הומניטארי חריג, אשר בו יתירו המשיבים השתקעות באיו"ש.

79. המשיבים יטענו, כי המדיניות על חריגה, כמפורט לעיל, מהווה איזון ראוי בין צרכי הבטחון מחד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים הומניטאריים פרטניים, בהם קיימות נסיבות הומניטאריות חריגות אשר לא מאפשרות עוד את המשך החיים ברצועה, מאידך גיסא.

המשיבים יטענו עוד, כי במצב הביטחוני והמדיני השורר כיום, אשר מחייב להגביל באופן משמעותי את מעברם והשתקעותם של תושבי רצועת עזה באיו"ש, נישואין אינם מהווים כשלעצמם נסיבה כבדת משקל דיה על מנת לאפשר השתקעות של בן הזוג העזתי באיו"ש, על השלכותיה הביטחוניות הכבדות.

הדבר נכון במיוחד לאור העובדה שבמקרים אלה, אין מניעה לכך (בהיעדר מניעה בטחונית פרטנית) שכן הזוג שהינו תושב איו"ש יעתיק מקום מגוריו לרצועת עזה, ובהתחשב בכך, שבעתיד יתכנו מקרים רבים של נישואין בין תושבי איו"ש לתושבי רצועת עזה, בהם תתבקש השתקעותם של בני הזוג העזתיים באיו"ש.

80. לנוכח כל האמור, יטענו המשיבים, כי עמדתם לפיה אין מקום להתיר את השתקעותן של העותרות באיו"ש, היא סבירה ביותר, וודאי שהינה מצויה במתחם הסבירות, והעותרים לא הצביעו על עילה כלשהי להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו.

81. אשר למדיניות המצומצמת הננקטת זה מכבר על ידי המשיבים בענין המעבר מעזה לאיו"ש ראו למשל בגי'ץ 9657/07 **גרבע ואחי' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואחי' (פורסם באתר בית המשפט) אשר ניתן ביום 24.7.2008**, בו נאמר:

"העותרת 1, המתגוררת ברצועת עזה, מבקשת להיכנס לאזור יהודה ושומרון, תוך מעבר בתחום ישראל, על מנת לבקר שלושה מילדיה המתגוררים באזור יהודה ושומרון. מדובר בילדים בגילאים 17, 19 ו- 23.

הרשות המוסמכת החליטה כי בנסיבות דהיום אין להתיר מעבר כאמור אלא במקרים חריגים וכי עניינה של העותרת I אינו בא בגדרם. על רקע המציאות הבטחונית הקיימת, במיוחד ברצועת עזה, לא מצאנו שגפ"ל פגם בהחלטה שלא להיעתר לבקשתה של העותרת 1. המקרה הנוכחי שונה באופן מהותי ממקרים אחרים בהם קיימות נסיבות רפואיות חריגות וכדומה. יש לזכור, כי לעותרת 1 אין זכות קוגיה להיכנס לישראל למטרה כלשהי, כולל מעבר לאזור יחודה ושומרון.

לפיכך, לאור הנסיבות הקיימות, העתירה נדחית."

82. עוד נציין, כי סוגיה זו של השתקעות תושבי עזה באיו"ש כרוכה בטבורה במערכת היחסים המדינית בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית. רוצה לומר: אופן יישום הסכם הביניים הינו שאלה מדיניות, כאשר הסכם הביניים כשלעצמו אינו מצמיח זכויות לפרטים מכווח (השוו): פסק דינו של כבי השופט זמיר בבג"ץ 2829/96 סמהדנא נ' מדינת ישראל, תקדין (2)96, 36; החלטתו של כבי הנשיא ברק בדנג"ץ 5744/96 קראדה נ' שירות בתי הסוהר, תקדין (3)96 1312; פסק דינה של כבי השופטת דורנר בבג"ץ 8012/98 עתר נ' ראש ממשלת ישראל, תקדין (1)99 494.

83. בנסיבות אלה, כאשר שאלת מעבר תושבים מרצועת עזה לאיו"ש נודאי שכך הוא במעבר לצרכי השתקעות, הינה שאלה מדינית הנוגעת למערכת היחסים בין הצדדים, אין מקום להתערבות בית המשפט הנכבד בעניינים אלו הנוגעים ליחסי החוץ של מדינת ישראל, אשך אופן ניהולם הינו פרוגטיבה של ממשלת ישראל.

84. באשר להתערבות בית המשפט הנכבד בסוגיות בעלות אופי מדיני מובהק, ר' בג"ץ 4395/00 מטה מותקפי הטורוד נ' ממשלת ישראל, תק-על-2000(2), 2243, שם דחה בית המשפט הנכבד עתירה שהוגשה נגד החלטתה המדינית של ישראל להורות על שחרור אסירים פלסטיניים במסגרת מחווה מדינית, וקבע, כדלקמן:

"על פי פסיקתו העקבית של בית משפט זה, לא יתערב בית המשפט בהחלטות ממשלה בעלות אופי מדיני מובהק, לרבות החלטות כדוגמת החלטת הוועדה".

85. כן ראו בשינויים המחויבים, את פסקי הדין הרבים של בית משפט נכבד זה, בהם מצא שלא להתערב במדיניות ישראל, בכל הנוגע לקבלת בקשות לרישיונות ביקור ולאיוווד משפחות באזורים הנתונים לשליטה צבאית ישראלית, מכיוון שהעניין מהווה חלק ממערכת היחסים המדינית בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, והשאלות הן שאלות מדיניות. בין היתר, ראו בעניין זה פסק דינה של כבי השופטת דורנר בבג"ץ 8012/98 עתר נ' ראש ממשלת ישראל שהוזכר לעיל, בג"ץ 2231/03 אלשלאדה נ' מפקד חטיבת בנימין, ובג"ץ 5957/02 אעתדאל נ' מפקד חטיבת בנימין ועוד.

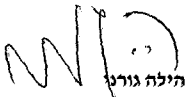
לסיכום

86. סוף דבר, המשיבים סבורים כי דינן של העתירות להידחות הן על סף (משל חוסר נקיון כפיים ואי מיצוי הליכים) והן לגופן, מאחר והעותרים לא הצביעו על עילה כלשהי להתערב בעמדת המשיבים על פיה אין מקום להתיר את השתקעותן של העותרות באיו"ש.
87. אשר על כן, יתבקש בית המשפט לדחות את העתירות תוך חיוב העותרים בהוצאות המשיבים.

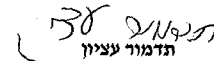
הודעה זו נתמכת בתצהירו של סא"ל מואד חלחל, רע"ן אג"ם במפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים.

היום, די כסלו תשס"ט

01 דצמבר 2008

הילה גורן

סגנית בכירה למרקליט המדינה

תגית בכיר
תדמוי עציון

סגנית בכירה למרקליט המדינה

תצהיר

אני הח"מ, סא"ל פואל הלחל, לאחר שהתחברתי כי עלי לומר את האמת, שאם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כלהלן:

1. אני משמש: התפקיד ר"ס אהרן אלון במפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בהודעה מטעם המשיבים בחיק בג"ץ 1-660/08-2905/08 (להלן - הודעה המנויבים).
3. העובדות האמורות בתגובת המשיבים הן למיטב ידיעתי אמת.

3790540 סא"ל פואל הלח
ר"ס אהרן אלון

אישור

אני הח"מ, אלון אהרן, פו"ד, מאשר בזה כי ביום 1/10/08 הופיע בפני מר פואל הלח המוכר לי אישית, ולאחר שהתבררתי כי עליו לומר את האמת, שאם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על התצהיר.

שני צברי, עו"ד
אפי הויט המושקף למערכת הביטחון
מ.ר. 49382